

Қазақстан астаналарына саяхат

НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ

ТРАНСПОРТ

КУРГАН

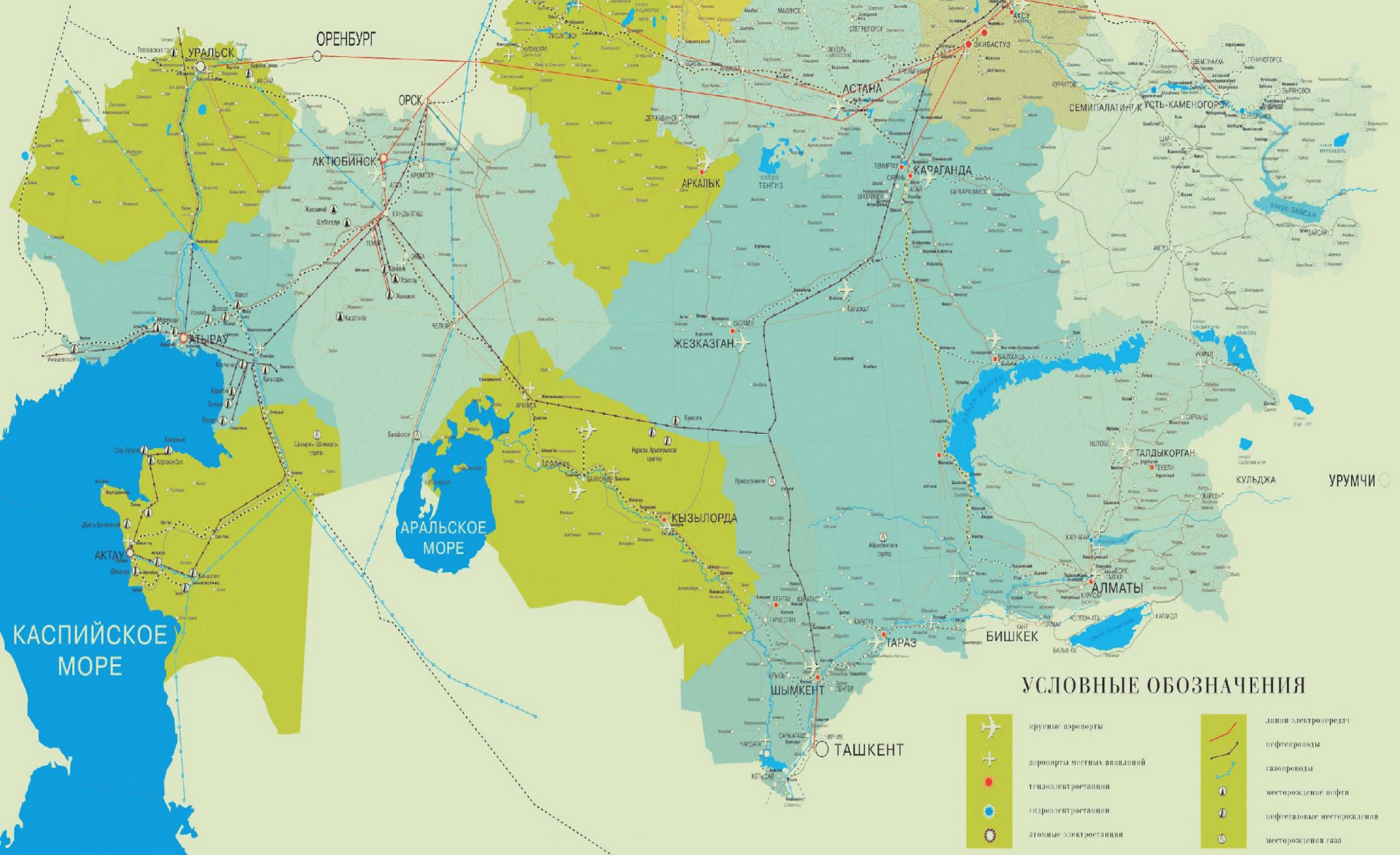
ОМСК

МАСШТАБ

- АЛМАТЫ** областные центры
- ТАЛДЫКОРГАН** города (более 100 тыс. чел)
- **ГОРИ** города (до 100 тыс. чел)
- **Фабрички** поселки
- **С/дворы** аулы (села)

- зеленые дороги асфальтированные
- желтые дороги неасфальтированные
- синие линии автомобильные дороги (магистральные)
- красные линии автомобильные дороги (прочие)

УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

- авиалинии
- аэропорты местных авиалиний
- тепловые электростанции
- гидроэлектростанции
- атомные электростанции

- линии электропередач
- нефтепроводы
- газопроводы
- месторождения нефти
- нефтегазовые месторождения
- месторождения газа

1- астана-Орынбор қаласы (1920-1925)

ОРЕНБУРГ

1:350 000

Кр. Поляна

Соловьёвка
Зауральный

им. Ленина

НУШНУЛЬ

СЕВЕРНЫЙ

БЕРДЫ

СЫРЕЙНА

ВОСТОЧНЫЙ

Медовка

Нежинка

ФОРШТАДТ

Куйбыш

КУЗНЕЧНЫЙ

Января

Юж. Урал

НАРАЧИ

Иванов

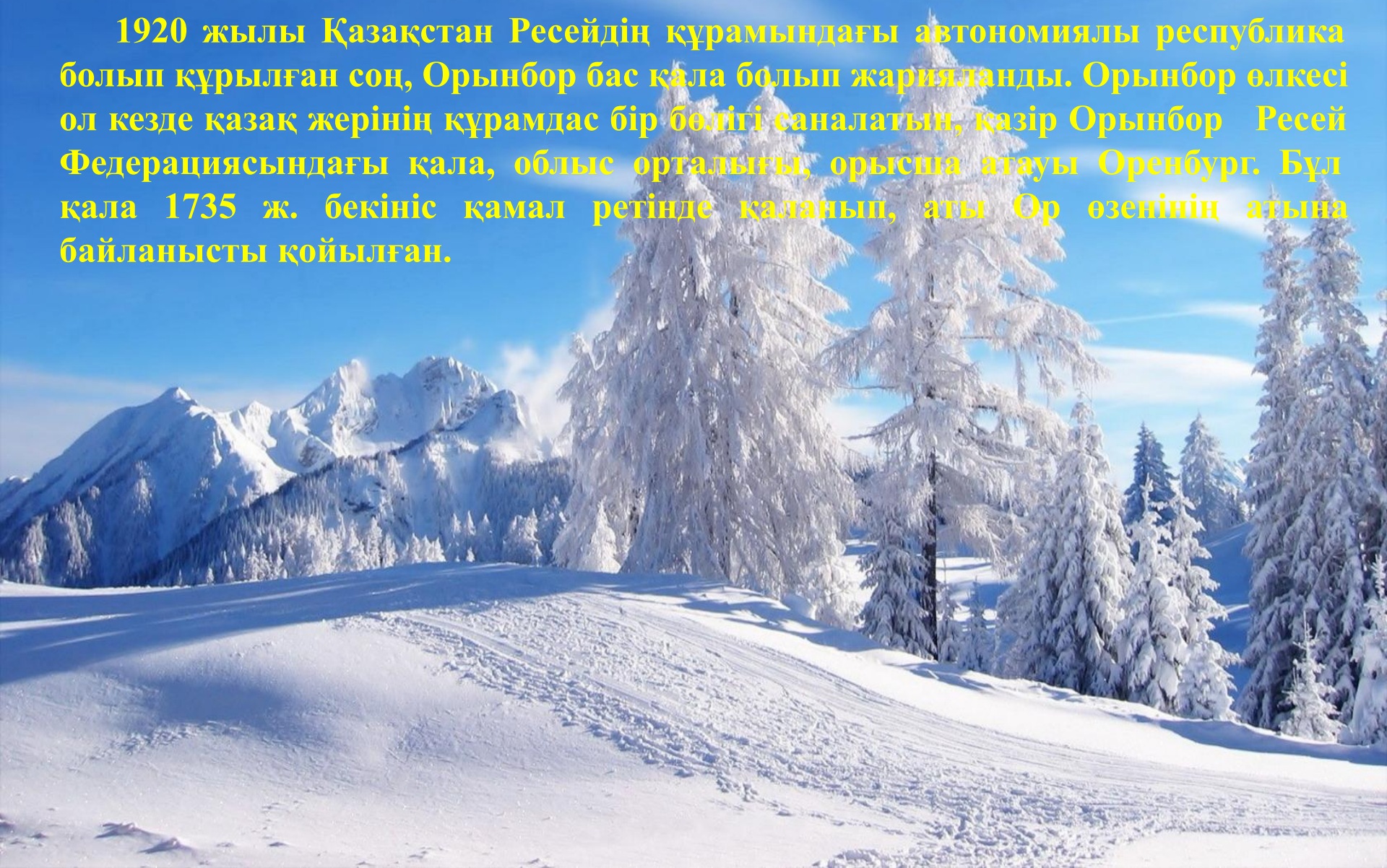
в Соль-Илецк

ЮЖНЫЙ

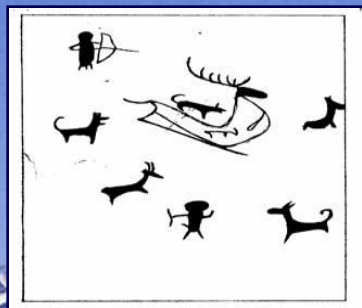

Орынбор қаласы (1920-1925 ж)

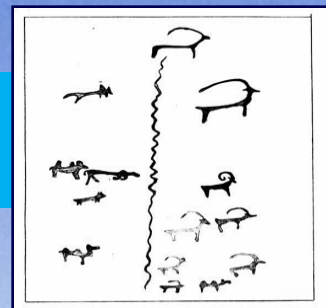
1920 жылы Қазақстан Ресейдің құрамындағы автономиялы республика болып құрылған соң, Орынбор бас қала болып жарияланды. Орынбор өлкесі ол кезде қазақ жерінің құрамдас бір бөлігі саналатын, қазір Орынбор Ресей Федерациясындағы қала, облыс орталығы, орысша атауы Оренбург. Бұл қала 1735 ж. бекініс қамал ретінде қаланып, аты Ор өзенінің атына байланысты қойылған.

АДАМЗАТ ТАРИХЫНДАҒЫ ЖАЗУ ТҮРЛЕРІ:

1. ПИКТОГРАФИЯЛЫҚ ЖАЗУ:

2. ИДЕОГРАФИЯЛЫҚ ЖАЗУ - жекелеген сөздерді, морфемаларды шартты таңбалар арқылы белгілейді. Онда әр сөздің тұрақты графикалық таңбасы, әр таңбаның меншікті мағынасы болады. Идеографиялық жазудың мысалдары: иероглиф жазу.

3. БУЫН ЖАЗУЫНДА - сөз құрамындағы әрбір буын жеке таңбамен белгіленеді. Бұған жапон, үнді, т.б. жазулары жатады.

4. ДЫБЫСТЫҚ ЖАЗУ (әріп жазуы) – жазудың дамып жетілген түрі, тіл дыбыстарын, фонемаларды әріппен таңбалайтын жазу жүйесі. Әріптер белгілі жүйеде қолданылған.

КАЗАК ТІЛІНІҢ АРАБ ӘЛІПБИ (1920-1929 ж. дейін)

Таңбалар	мәні	Таңбалар	мәні
ا	Аа	ض ض ض ض	Зз
ب	Бб	ط ط ط ط	Тт
پ	Пп	ظ ظ ظ ظ	Зз
ت	Тт		-
ث	Сс	غ غ غ غ	Ғғ
ج	Дж	ف ف ف ف	Фф
ح	Хх	ق ق ق ق	Кк
خ	Хх	ك ك ك ك	Кк
چ	Чч	ل ل ل ل	Лл
د	Дд	م م م م	Мм
ذ	Зз	ن ن ن ن	Нн
ر	Рр	ه ه ه ه	Һһ
ز	Зз	و و و و	Уу
ژ	Жж	ي ي ي ي	і, й, ь
س	Сс		
ش	Шш		
ص	Сс		

НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ

ТРАНСПОРТ

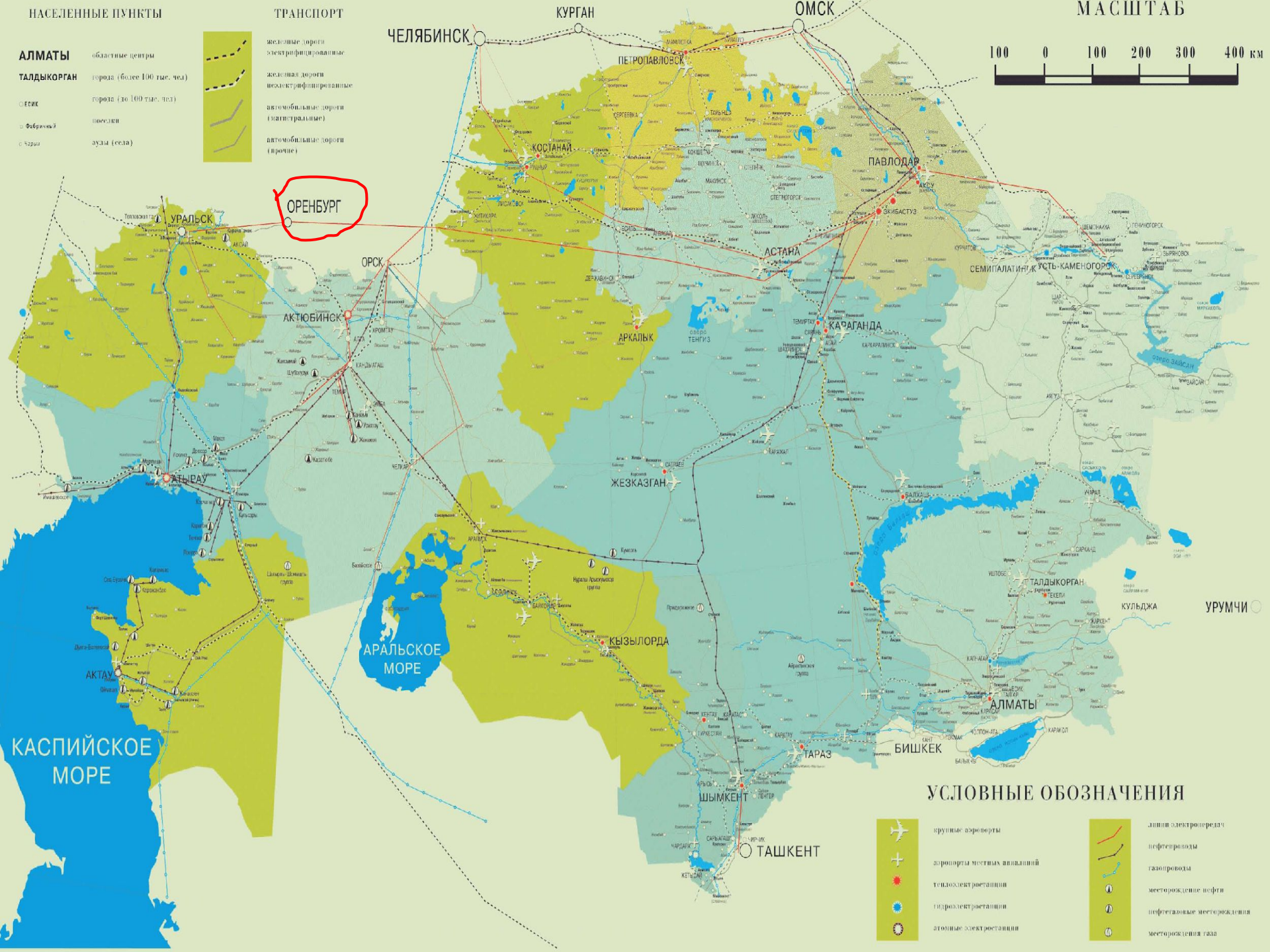
КУРГАН

ОМСК

МАСШТАБ

- АЛМАТЫ** областные центры
- ТАЛДЫКОРГАН** города (более 100 тыс. чел)
- **ГОРИ** города (до 100 тыс. чел)
- **Фабрички** поселки
- **С/дворы** аулы (села)

- железные дороги
- электрифицированные
- железные дороги
- неэлектрифицированные
- автомобильные дороги
- (магистральные)
- автомобильные дороги
- (прочие)

ОРЕНБУРГ

УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

- крупные аэропорты
- аэропорты местных авиалиний
- тепловые электростанции
- гидроэлектростанции
- атомные электростанции
- линии электропередач
- нефтепроводы
- газопроводы
- месторождения нефти
- нефтегазовые месторождения
- месторождения газа

НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ

ТРАНСПОРТ

КУРГАН

ОМСК

МАСШТАБ

- АЛМАТЫ** областные центры
- ТАЛДЫКОРГАН** города (более 100 тыс. чел)
- **ГОРИ** города (до 100 тыс. чел)
- **Фабрички** поселки
- **С/дворы** аулы (села)

- местные дороги
- электрифицированные железные дороги
- неэлектрифицированные железные дороги
- автомобильные дороги (магистральные)
- автомобильные дороги (прочие)

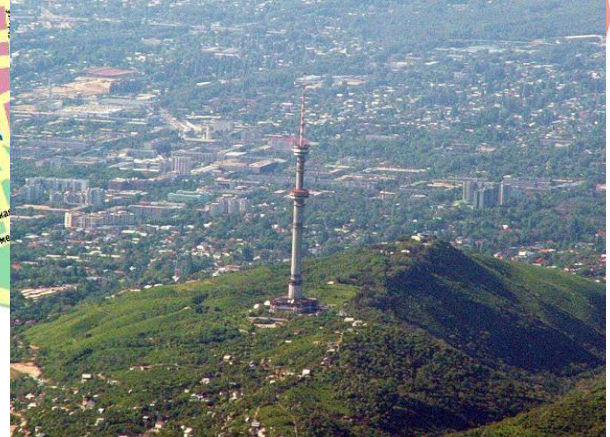
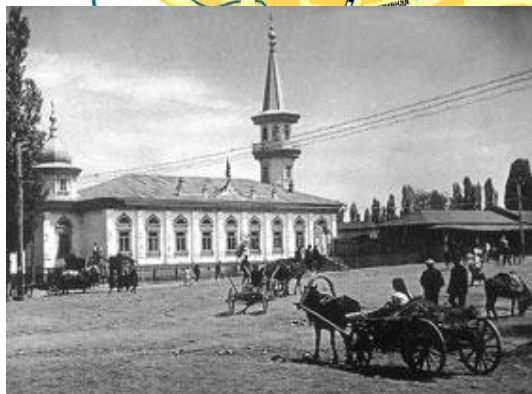
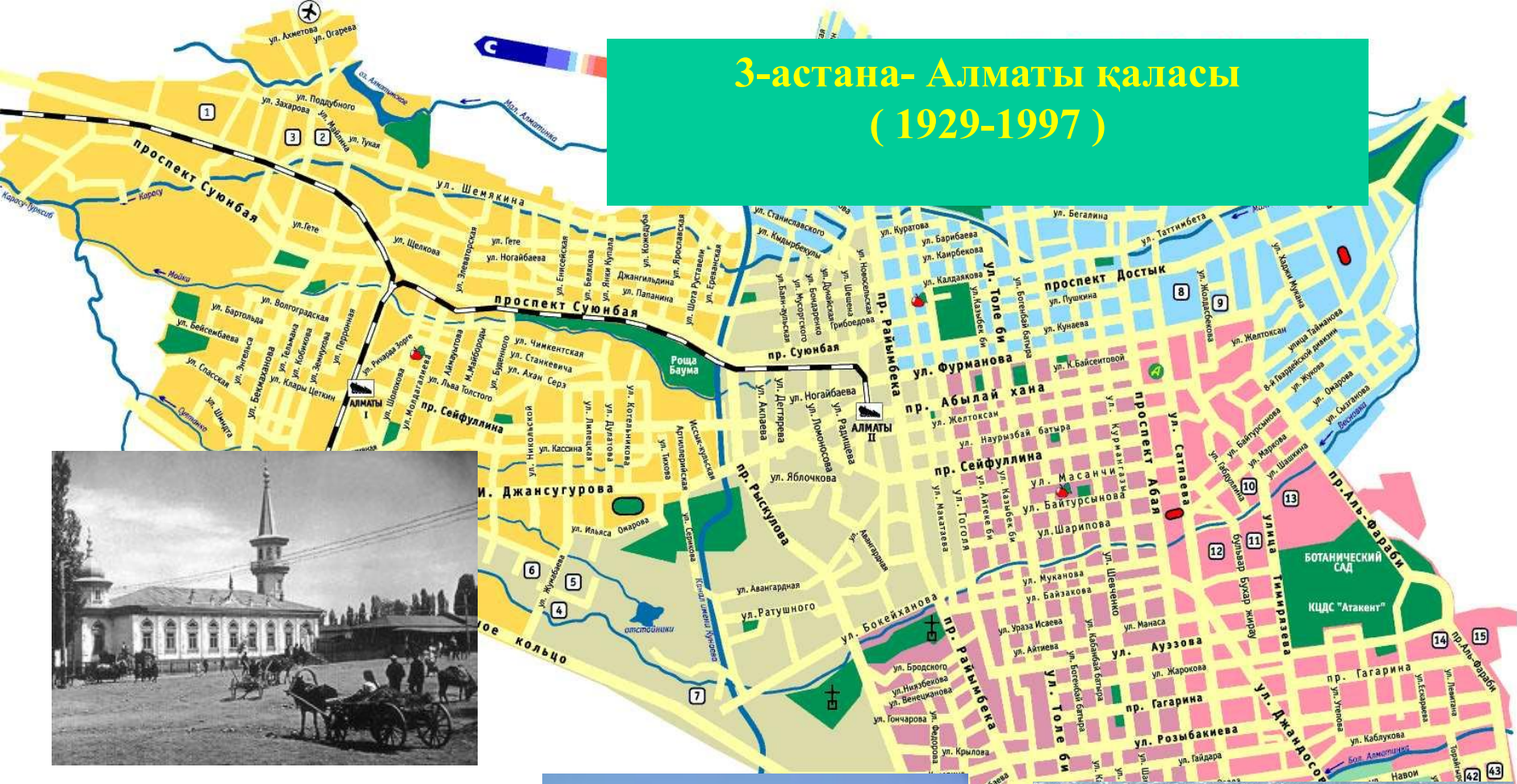
ОРЕНБУРГ

КЫЗЫЛОРДА

УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

- крупные аэропорты
- аэропорты местных авиалиний
- тепловые электростанции
- гидроэлектростанции
- атомные электростанции
- линии электропередач
- нефтепроводы
- газопроводы
- месторождения нефти
- нефтегазовые месторождения
- месторождения газа

3-астана- Алматы қаласы (1929-1997)

ҚАЗАҚ ЖАЗУЫНДАҒЫ ЛАТЫН ӘЛПБИІ (1929-1940 ж. дейін)

БАС ӘРПІ	КІШІ ӘРПІ	АТЫ	ДЫБЫСТАЛУЫ
A	a	а	[a]
B	b	бе	[b]
C	c	це	[ц] және [к]
D	d	де	[д]
E	e	э	[э]
F	f	эф	[Ф]
G	g	ге	[г]
H	h	аш	[h]
I	i	и	[и]
J	j	йот	[й]
K	k	ка	[к]
L	l	эль	[л]
M	m	эм	[м]
N	n	эн	[н]
O	o	о	[o]
P	p	пе	[п]
Q	o	қа	[к]
R	r	эр	[р]
S	s	эс	[с]
T	t	тэ	[т]
U	u	у	[y]
V	v	ве	[в]
W	w	дубль-ве	[w]
X	x	икс	[ке]
Y	y	игрек	[и]
Z	z	зет	[з [дз]

ҚАЗАҚ ӘЛІПБИІ (1940 жылдан бері)

№	БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	ӘРІПТЕРДІҢ АТТАРЫ	№	БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	ӘРІПТЕРДІҢ АТТАРЫ
1	А	а	а	19	Ң	ң	эн
2	Ә	ә	ә	20	О	о	о
3	Б	б	бә	21	Ө	ө	е
4	В	в	вә	22	П	п	пә
5	Г	г	гә	23	Р	р	эр
6	Ғ	ғ	ға	24	С	с	эс
7	Д	д	дә	25	Т	т	тә
8	Е	е	йә	26	У	у	у
9	Ё	ё	йо	27	Ү	ү	ү
10	Ж	ж	жә	28	Ү	ү	ү
11	З	з	зә	29	Ф	ф	эф
12	И	и	и	30	Х	х	ха
13	Й	й	қысқа й	31	Һ	һ	һа
14	К	к	ка	32	Ц	ц	цә
15	Қ	қ	қа	33	Ч	ч	чә
16	Л	л	эл	34	Ш	ш	ша
17	М	м	эм	35	Щ	щ	ща
18	Н	н	эн	36	Ъ	ъ	айыру белгісі

№	БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	ӘРІПТЕРДІҢ АТТАРЫ
37	Ы	ы	ы
38	І	і	і
39	Ь	ь	жіңішкелік белгісі
40	Э	э	э
41	Ю	ю	йу
42	Я	я	йа

Латын жазуы

Barlıq adamdar
twmısınan azat
jäne
qadir-qasiyeti
men kuqıqtarı teñ
bolıp düniyege
keledi.
Adamdarğa
aqıl-parasat,
ar-ojdan berilgen,
sondıqtan olar
bir-birimen
twıstıq,

Араб жазуы

барлық адамдар
тۆمسінан азат
جانہ قادیر -
قاسیہتی مەن
كۆقیقتاری تەڭ
بولیپ دۇنیهگە
كەلەدی.
ادامدار عا اقل -
پاراسات، ار -
وجدان
بەرلگەن،
سوندیقتان ولار

Кирилл жазуы

Барлық адамдар
тумысынан азат және
қадір-қасиеті мен
кұқықтары тең болып
дүниеге келеді. Адамдарға
ақыл-парасат, ар-ождан
берілген, сондықтан олар
бір-бірімен туыстық,
бауырмалдық қарым-
қатынас жасаулары тиіс.

НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ

ТРАНСПОРТ

КУРГАН

ОМСК

МАСШТАБ

- АЛМАТЫ** — областные центры
- ТАЛДЫКОРГАН** — города (более 100 тыс. чел.)
- **ГОРИ** — города (до 100 тыс. чел.)
- **Фабрички** — поселки
- **С/дворы** — аулы (села)

- железные дороги
- - - электрифицированные
- железные дороги неэлектрифицированные
- автомобильные дороги (магистральные)
- автомобильные дороги (прочие)

ОРЕНБУРГ

КЫЗЫЛОРДА

АЛМАТЫ

УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

- ✈ — крупные аэропорты
- ✈ — аэропорты местных авиалиний
- ☀ — тепловые электростанции
- ⚡ — гидроэлектростанции
- ☼ — атомные электростанции
- линии электропередач
- нефтепроводы
- газопроводы
- Ⓜ — месторождения нефти
- Ⓜ — нефтегазовые месторождения
- Ⓜ — месторождения газа

4-астана- Астана қаласы (10.12. 1997)

СЕРГІТУ СӘТІ

1-жаттығу. Терезеге бір нүктеге көз алмай қарау. Шешуін тапқан оқушы маған қарайды.

Бір-бірімен сыбайлас.

*Бірі айтылады да, естіледі,
Екіншісі жазылады да, көрінеді.*

2-жаттығу. Көзді жұмып отырып, жұмбақты тыңдаймыз, шешуін тапқан оқушы көзін ашады.

Бір ағашта отыз жеті алма.

*Оны алып жемек болсаң,
Он екісі тамағыңнан еркін өтіп кетеді, Қалған 25-сі қақтығып барып өтеді.*

3-жаттығу. Басты қозғалтпай отырып, жоғары, төмен қарайсындар.

Дыбыс емес, таңба,

Оқылмайды, жазылады.

Бірақ сөзден табылады.

Ол қай әріптер еді.

Ойлап көрші, есіңде бар ма?

I. деңгей. Тест тапсырмаларын орындау.

1. Қай тіл білімінің саласы дыбыстарды зерттейді ?

А) лексика; В) морфология; С) фонетика; D) синтаксис

2. Әліпби қай тілден енген сөз?

А) орыс; В) грек; С) араб; D) латын.

3. Сөздің ең кішкене бөлігі қалай аталады?

А) дыбыс; В) сөз; С) сөз тіркесі; D) сөйлем.

4. Дыбыстың жазбаша таңбасы қалай аталады?

А) әріп ; В) пиктограмма; С) иероглиф; D) буын.

5. Қазақ әліпбиінде қанша әріп, қанша дыбыс бар ?

А) 37, 12; В) 42,37; С) 25,12; D) 42,33.

II. деңгей. 1. Мақал- мәтелдердегі әрбір сөзде қанша әріп, қанша дыбыс бар екенін белгілеу.

Аяққа кісен салуға болар,

Тілге кісен салынбас.

Қотыр қолдан жұғады,

Пәле тілден жұғады.

2. Қазақстан астаналарын әліпби тәртібімен тізіп жазу.

III. деңгей. Дыбыстар туралы 1-2 әріпті жұмбақ шығару.

I.деңгей. Тест тапсырмаларын орындау.

1. С; 2. С; 3. А; 4. А; 5. В

II.деңгей.

1. $\begin{array}{r} 6/5 \\ 5/5 \end{array}$ $\begin{array}{r} 5/5 \\ 5/5 \end{array}$ $\begin{array}{r} 6/6 \\ 8/8 \end{array}$ $\begin{array}{r} 5/5 \\ \end{array}$ Қотыр қолдан жуғады,
Тілге кісен салынбас. Пәле тілден жуғады.

2. Алматы, Астана, Қызылорда, Орынбор.

III.деңгей. Дыбыстар туралы 1-2 әріпті жұмбақ шығару.

Үлгі: “Б” – дан бастасаң –

Киім киетін,

“Б” алып тастасаң –

Жеміс теретін.

(Бөрік - өрік)

Тауда бар,

Таста жоқ.

Жауда бар,

Доста жоқ.

(У)

Үй тапсырмасы:

- 1) 237-жаттығу. Төмендегі сөздерді әліпби тәртібімен жазыңдар**
- 2) Қазақ әліпбиі туралы түсінік.**
- 3) *Қазақ әліпбиінің авторы туралы мәлімет жинау. 239-жаттығу. Оқып, түсінгендеріңді әңгімелеу.**